

EĞİTİM DİZİSİ: 1

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİ NEDİR?

Y. ÇÖZÜM YAYINLARI

YENİ ÇÖZÜM YAYINLARI

EĞİTİM DİZİSİ-1

**Demokratik
Kitle Örgütleri
Nedir?**

Aralık 1989

Eğitim Dizisi-1

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİ NEDİR?

Yeni Çözüm Yayınları

Binbirdirek Mah. Terzihane Sok. Kaleağası İşhanı No: 11 Kat:1

Tel: 516 24 14 Sultanahmet/İST.

Baskı: Damla Ofset

GİRİŞ

Çevremize baktığımızda, geçmişteki kadar yaygın olmasa da birçok derneğin kurulmuş olduğunu görüyoruz. Bunları yenileri de izleyecektir. Kimi yerde adı pazarcılar, kimi yerde öğrenci, kimi yerde kültür derneğidir. Ancak bunların bile kurulması pek o kadar kolay olmamıştır.

Siyasal iktidarın tahammül edemediği bu çeşitli dernekler her zaman baskının, terörün kurbanı olmaktadır. Üyelerine yapılan yoğun baskılar, yetmediği yerde kapatılmaya kadar varan her türlü saldırı yöntemi geçerli hale getirilmiştir.

Birer demokratik kitle örgütü olan bu demekler siyasal iktidarcı "arkasında örgüt var" denilerek saldırının odağı haline getirilmekte, baskılarla kitleselleşmeleri engellenmeye çalışılmaktadır. "Örgüt var" demagojisi bu nedenle sık sık yapılmaktadır. Yine de her türden engele karşın demokratik kitle örgütleri yaşıtılacaktır.

Toplumsal uyanışın giderek canlandığı günümüzde halk güçlerinin en bilinçli unsurları, mevcut durumlarını nasıl açacaklarının araçlarını da gündeme getirmişlerdir. Evet, hangi araçlarla ve hangi

örgütlerle demokratik kazanımlar arttırılabilir? Sosyal ve ekonomik haklar nasıl ve hangi araçlarla kazanılabilir?

12 Eylül öncesi ile günümüz bu açıdan kıyaslandığında görülecektir ki, yığınların birçok ekonomik, demokratik ve siyasal kazanımı gasp edilmiş, tüm demokratik örgütler kapatılmış ve yeni düzenlemelerle de işlevleri sınırlandırılmaya çalışılmıştır.

Yaşanmış tarihin unutturulmak istenmesinin yanında, yığınlardaki her tür "örgüt" bilinci kazınmak istenmiştir. 12 Eylül boyunca en fazla saldırılan, bilinçlerden silinmeye ve anlam-sızlaştırılmaya çalışılan kavramlardan biri de 'örgüt' ve 'örgütlenme'dir.

"Örgütlü güç yenilmez" gerçeğinin korkusunu yaşayan egemen sınıflar sürekli olarak sendikalara, derneklere, kooperatiflere, meslek kuruluşlarına boşuna saldırmamıştır. Bu saldırılar gerçekte her türden örgütlenme bilincine ulaşmış güçlere yöneliktir.

Duyulan gereksinim çerçevesinde en basitinden en karmaşığına kadar ve çeşitli işlevlere sahip olan örgütlenmeler günümüz koşullarına uygun olarak tekrar gündeme getirilmelidir. Tüm sınırlamalara, yasaklamalara karşın demokratik mücadelede vazgeçilemeyecek bir araç olan demokratik kitle örgütleri en geniş kitleye ulaşmada etkili ve yaygın bir biçimde tekrar yaratılmalıdır. Kurulmuş olanlar geliştirilmelidir.

ÖRGÜTLENMEK NİYE GEREKLİDİR?

Toplumda çeşitli sınıf ve tabakaların varlığı, bunların siyasal-toplumsal alanda temsil edilmeleri sorununu da ortaya çıkarmıştır. Her kesim seslerini duyurmak, çıkarlarını dile getirmek ve korumak, sağlama almak, ayrıca daha da geliştirmek ister. Bu nedenle çeşitli araç ve yöntemler, örgütlenmeler doğar. Devletin genelde bir avuç azınlık olan egemen sınıfların hizmetinde oluşu, diğer sınıfların kendi çıkarlarını yansıtacak değişik örgütlenme biçimlerinin alanını iyice genişletir, zorunlu kılar. Ülkedeki siyasal ortama, tarihsel-siyasal koşullara vb. bağlı olarak kitle örgütlerinin kurulması ve gelişimi şekillenir. Devletin resmi yapısını dışında partiler, sendikalar, meslek kuruluşları, çeşitli amaçlar taşıyan dernekler ve demokratik kitle örgütleri (DKÖ) ortaya çıkar. Kısacası toplumda değişik örgütlenmelerin ortaya çıkışı sorunu farklı sınıfların ve çıkar gruplarının varlığı ile doğrudan ilgilidir.

Şimdi “niye örgütlenmek gerekir?” sorusunu daha somut açıklayabiliriz.

İşçiyiz, memuruz, öğrenciyiz ya da esnafız... Önce kendimize, sonra etrafımıza bakalım. Yaşam, her geçen gün daha

da yaşanmaz, çekilmez hale getiriliyor. Toplum giderek çürüyor, dejenere oluyor, siyasal sorunlar giderek artıyor. Ve her gün yaşamdan, geçinememekten, zamlardan yakınan insanlar çığ gibi büyüyor. Oturduğumuz bir kahvede, otobüste, vapurda insanlar hep yakınıp duruyor. Ancak hep yalnızca yakınılıp durulduğu içindir ki bütün bunlar devam edip gidiyor. Oysa yapılması gereken sadece şikayetle, yakınmakla yetinmek değil... Adım atmak, var olan durumu kabullenmeyip harekete geçmek gerektiğini hepimiz biliyoruz. Çünkü ses çıkartılmadığı, çözüm için adım atılmadığı sürece şikayet edilen şeyler sürüp gidecek demektir. Halkımız bu durumu kendi mantığıyla basitçe ifade etmiş zaten; "Ağlamayan çocuğa meme vermezler" diye... En basitinden, günlük gazetele-re baktığımızda bu tablonun boyutunu daha belirgin olarak kavrayabiliriz. İşsizliğin, açlığın, yoksulluğun yarattığı tablo korkunçtur. Ve düzen kendi yasalarıyla insanları bir silindir gibi ezerken insani değerlerin tümünü de yerle bir etmektedir. Geriye kala kala insanlığın dejenerasyonu, ahlaki yozluk, çürüme ve herşeyin mübah sayıldığı bir yaşam felsefesi kalmaktadır.

İşte bizlerin insan olarak tavrı tam da bu noktada anlam kazanacaktır. Ya sıradan bir insan olacak, herşeye sessiz kalacak, göz yumacak, görmeyen-duymayan-konuşmayan bir "insan" olacağız ya da bu gidişe dur diyecek ve değiştirmek için adımlar atacağız.

Şöyle biraz daha gerilere gidelim. Babalarımız, dedelerimiz hep aynı yoklukları, aynı sıkıntıları yaşamış. Yaşamış ve yakınmakla yetinmişler. Kısacası hep kadercî davranılmış, dışarıdan birilerinin yardımı, kurtarıcılığı beklenmiş. Birileri gelecek, bunlara son verecek!.. Bu birileri ise çoğu zaman, halkı çeşitli vaatlerle aldatan düzen partileri ve düzen politikacıları olmuştur. Onların yaptığı iş de olmayacak şeyleri bile vaat ederek halkın tepkilerini pasifize etmek, boş umutlar yaratmak, bu umutları köreltmek olmuştur.

Bir dönem "umut" Menderes ve DP olmuş, başka bir dönem "umut" Ecevit ve CHP olmuş, bir başka dönemde başkaları olmuş hep... O da yetmemiş, Özal'lar, Demirel'ler, İnönü'ler tekrar umut

olmuş...

Ve sonuçta hiçbirinin "kurtarıcı" olamayacağı yaşanarak görülmekle birlikte gerçek çözümü sağlayacak seçenekler görülemediği için aldanma devam edip durmuştur. Ta ki halk gerçek kurtarıcının kendisi olduğunun bilincine varıp mücadelesine bilinçli olarak sahip çıkıncaya kadar bu devam edecektir. Elbette bu, toplumsal gelişmeye paralel olarak onlara sınıf bilincinin verilmesi ve onların mücadeleye bizzat katılmalarıyla sağlanacaktır. İşte bunun yolu da en basitinden en karmaşığına kadar çeşitli işlevi olan örgütlenmelerin yaratılmasından, bu şekilde kitleleri kucaklamasından geçecektir.

Kapitalist düzenin kolları hayli geniştir. Ve o çarklar içinde yer alan her insan -istemese de- onun parçası olacaktır. Eğer yaşamdan yakınıyor, "yaşayamıyoruz" diyorsak ve bizim gibi binlerce insan varsa bu yaşama karşı çıkmalı, onu değiştirmeliyiz. Kapitalist çarkın kendiliğinden sürüklenen bir dişlisi olmak yerine baskı, sömürü üzerine kurulu o çarkın dönmesini engelleyecek güçler içinde yer almalıyız. Yani güçlerimizi birleştirmeli, bir araya gelmeli ve örgütlenmeliyiz.

Toplumlar tarihi şunu göstermiştir: Örgütlü olmayan, bir araya gelemeyen halklar her zaman yenilmişler ve esaretten kurtulamamışlardır. Nitekim birçok ülkenin sömürgeleştirilmesinde de emperyalistler, işlerini oldukça kolaylaştıran "böl-yönet" politikasını hep uygulamışlardır.

Bu nedenlerle "neden", "niçin", ve "nasıl" sorularını sorarak nesnel gerçekliğe ve yaşamın tüm sorunlarına karşı duyarlı olmak zorundayız. Bu ilgi ve duyarlılığımız çerçevesinde yaşamı yaşanmaz kılan tüm engelleri, güçlükleri aşabilmenin, gerekli değişimleri yaratabilmenin yollarını bulabiliriz.

O halde;

Ortak sorunları olan insanların bir araya gelerek sorunlara çözüm aramaları ve bulabilmeleri için,

Daha iyi yaşam olanaklarına sahip olabilmek ve sömürül-

menin önüne geçebilmek için,

Bizieri “sürü” olarak görenlere “sürü” olmadığını, “halk” olduğumuzu, doğal zorunlu haklarımızın olduğunu kabul ettirmek için,

Demokratik haklara ve özgürlüklere sahip olmak için,

Ve en önemlisi de, bizlerin hiçbir şekilde çıkarına olmayan bir düzenin, daha fazla sürdürülmesine dur diyerek, özlemlerimizi gerçekleştirecek bir düzenin mücadelesini verebilmek için ÖRGÜTLENMELİYİZ!..

Karşımıza çıkarılacak her türlü zorluğu, engelleri aşmasını bilerek sendikalarımıza, derneklerimize ve kitle örgütlerimize sahip olmalıyız.

Onlara işlerlik kazandırmalı, demokratik mücadelede yapılması gerekenleri yapmalıyız. Çünkü sorunlarımızın oldukça fazla olduğu, yaşamın insanlar için bugün ne anlama geldiği artık bir sır değildir. Yakınmak, kadercî düşünmek sorunları çözmiyor ve çözmeyecek de. Çözüm bizlerin örgütlü gücünde ve mücadelelerinde yatmaktadır.

Burada söylediklerimizi bir örnekle açıklamaya çalışalım. Örneğin oturduğumuz mahallede “Halk Kültürünü Geliştirme Ve Yaygınlaştırma Derneği” adıyla yeni bir dernek açıldığını düşünelim. Böyle bir dernek ne işe yarayacak, ne yapacak ve niçin bu derneğe üye olacağız gibi peşpeşe sorduğumuz sorulara sırasıyla yanıt verecek olursak;

O mahallede açılmış olan dernek o mahallenin gözü-kulağı olacaktır. En başta mahallenin çeşitli sorunlarına (yol-su-e-lektrik, sağlıklı insan ilişkilerinin kurulması, vb.) müdahale ederek mahallenin temel taleplerini gündemde tutacak ve çözümünü konusunda adım atacaktır.

Mahalleye yapılacak bir çocuk parkından tutalım da su sorununa kadar her sorun onun ilgi alanına girecektir. Mahalle halkını çeşitli etkinliklerle kaynaştıracak, halkın kültürüne sahip çıkarak onu geliştirip yaşatacaktır. Çeşitli kültürel, sportif faaliyet-

lerle, gezilerle halkın bu konudaki gereksinimini sağlıklı yöntemlerle karşılayacak, dejenerasyonun önünde engel olacaktır.

Bütün bunların yanında, dernekte düzenlenecek çeşitli çalışmalarla da halk bilinçlendirilecek ve ülke yönetiminin niteliği hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanacaktır.

Kısaca, o dernek, üyeleri ile birlikte ülkedeki çok çeşitli gelişmeler karşısında da tavır belirleyecek, tutum saptayacaktır. O nedenle "alt tarafı bir dernek" denilip geçilmemelidir. Doğru politikalar uygulandığında o derneğin yapacağı çok şey olacaktır. Bu yan unutulmamalıdır.

Derneğin etkinliği, mücadelesi kitlelerle kaynaşmasına yol açacaktır. En başta atacağı somut adımlar, açacağı bir folklor kursu, bir saz kursu, bir kütüphane, çeşitli dönemlerde üyelerin katıldığı geziler vd. etkinlikler bunda rol oynayacaktır.

Örneğin böylesi bir dernek "1 Ağustos Genelgesi" ya da yaygın işçi eylemleri karşısında "bana ne" diyemez. Üyelerini bu durumda da bilgilendirmek ve onları harekete geçirmek durumunda olmalıdır.

İşte kitleleri böylesine yaygın bir biçimde mücadeleye katabilmenin, gelişmeler karşısında duyarlı kılabilmenin yolu, en basit legal (yasal) olanaklardan yararlanarak kitle örgütlerini yaratmaktan ve mücadele etmekten geçiyor.

Ama egemen sınıflar bütün bunların önüne geçebilmek için tüm hakların rafa kaldırılmasından sonra bile, birçok yeni yasayla düzenlerini pekiştirmek istediler. Ve düzenlerinin açıklarını gördükçe, gereksinim duydukça da durmadan yenilerini çıkartıyorlar. 12 Eylül dönemi uygulamalarını farklı görünümde altında sağlamlaştırmaya, iyice yerleşik hale getirmeye çalışıyorlar.

Hatırlardadır. Bundan 2 yıl önce öğrenci gençliğin var olan ve çeşitli engellerle karşılaşan sınırlı örgütlenme hakkı faşist bir yasa ile tümüyle ortadan kaldırılmaya çalışıldı.

Bu yasanın ne getirmek istediğini bilen geniş öğrenci kitleleri, bu gerici yasaya karşı sesini yükselterek çıkmasını engelledi.

“Demokratik Ve Özerk Üniversite” mücadelesinde önemli bir yeri olan öğrenci dernekleri işlevsiz bir hale getirilmek isteniyordu. Öğrenci dernekleri öğrencilerin örgütlenmesinde, bir araya gelmesinde ve mücadelesinde bir araç rolü oynamaktadır. Öğrenci gençlik böylesi bir kitle örgütünden yoksun bırakılmak isteniyordu.

İşte gerek eldeki demokratik mevzileri korumanın ve gerekse yeni demokratik mevziler kazanıp yeni haklar alabilmenin yolu, en geniş biçimde demokratik kitle örgütlerinde bir araya gelmekten geçiyor.

Peki demokratik kitle örgütleri deyince neyi anlıyoruz?

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİ (DKÖ) NEDİR?

Sınıflı toplumların ortaya çıkmasıyla birlikte, her dönemde ezenlerle ezilenler, yönetenlerle yönetilenler arasında uzlaşmaz karşıtlıklar olmuştur. Ezenler düzenlerini korumak ve iktidarlarını pekiştirmek için her türlü zorbalıktan ve yalan söylemekten kaçınmazken, ezilenler de hep “daha iyi nasıl yaşarız?” bakışıyla ezenlere karşı mücadele etmişlerdir.

Kapitalist toplumun ortaya çıkmasıyla birlikte, ezilen proletaryanın kendiliğinden mücadelesi bilimsel sosyalist ideolojiyle bütünleşerek düzen sınırlarını aşmış, “ancak kendi iktidarımı kularsam tüm kötülükler ortadan kalkar” düşüncesinin oluşmasıyla iktidara yönelik bir rotaya oturmuştur.

Fakat proletarya bu iktidar mücadelesini temel almakla birlikte, buna bağlı olarak yaşam koşullarının iyileştirilmesi için ekonomik-demokratik mücadele ve her türlü burjuva düşüncesine karşı ideolojik mücadeleyi de ihmal etmemiştir.

İktidar mücadelesi temeldir ve diğer mücadele biçimleri de buna bağlıdır. İktidar mücadelesi, işçi sınıfının öz örgütü olan partinin yönetimi altında verilir. Parti ideolojik-örgütsel birliği olan homojen bir örgütlenmedir. Sınıf mücadelesinde emekçi sınıfların

öncü örgütüdür.

Ekonomik-demokratik mücadele ise proletaryanın ve diğer halk güçlerinin araç olarak kullandığı demokratik kitle örgütleriyle gerçekleştirilir. Yani bunlar aracılığıyla yürütülür.

O halde demokratik kitle örgütleri;

Ekonomik-demokratik ve akademik-demokratik mücadeleyi verdiğimiz geniş kitle örgütleridir. Yaşam koşullarını iyileştirme, yeni haklar alma ve demokratik kazanımlar için mücadele eden yığınların, kitlevi meslek ve dayanışma örgütleridir.

Ancak demokratik kitle örgütleri mekanik bir şekilde, yalnızca ekonomik mücadele ile sınırlayamazlar kendilerini. Yaşam koşullarının iyileştirilmesi ile sınırlı değildir işlevleri. Aynı zamanda demokratik hak ve özgürlükler için de mücadele ederler. Bu iki mücadele aslında içiçe girmiştir. Bir yanda yaşam koşullarını iyileştirme mücadelesi, diğer yanda demokratik hak ve özgürlükler mücadelesi...

Daha iyi anlaşılması açısından bir örnek verelim;

12 Eylül öncesi memurlar TÜM-DER adlı bir mesleki demokratik kitle örgütü kurmuşlardı. TÜM-DER, üyelerine daha iyi yaşam koşulları yanında "grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkı" verilmesini, memur sendikaları kurulmasını savunuyor ve bunun mücadelesini veriyordu. Elbette böyle bir hakkın alınması mücadeleye bağlı ve uzun vadeli bir şeydir. Bu durum, ülkedeki sınıflar mücadelesiyle ve egemen sınıfların politikasıyla yakından ilgilidir. Böyle bir hak için mücadele, demokrasi mücadelesini içermektedir. Zira ülkemizde örgütlenme hakkı ve özgürlüğü, egemen sınıfların halka layık gördükleri "demokrasi"ye göre biçimlenmiştir.

Örneğimizi geliştirmeye devam edelim. Siyasal iktidarlar memurların pekala hangi koşullarda yaşadığını bilmektedir. Kaldı ki bu sonuçtan da onlar sorumludur. Ve ona rağmen memurları açlığa, yokluğa hapsedmiş, onların politikayla ilgilenmeyeceği kaydını koymuştur. Memurların dernek kurma, grev yapma hakları da yoktur.

Kısaca, 12 Eylül TÜM-DER'e bile tahammül edememiştir. şimdi binlerce memur ne yapacaktır? Umut siyasal iktidar olamaz. Zira tüm hakları gasp eden siyasal iktidarın ta kendisi olmuştur. O halde yapılması gereken, açıktır ki, memurların kendilerini bir g olarak görerek güçlerinin farkına varıp yeniden bir demokratik örgüt çatısı altında toplanabilmeleridir. Sonra da somut talepleri etrafında mücadeleyi yükseltmek ve haklar mücadelesi ile demokrasi mücadelesini bütünleştirmek kalmaktadır geriye...

Gerçekte bizim gibi ülkelerde, demokratik haklar son derece sınırlı ve göstermelidir. Klasik anlamdaki burjuva demokrasisinin ise adından bile söz edilmez. Ülkede kapitalizmin çarpıklığı ve emperyalizme bağlılık tümüyle sosyal, siyasal ve ekonomik yapıyı şekillendirerek "sömürge tipi faşizm"i bir devlet biçimi durumuna getirmiştir. Devlet eliyle yukarıdan aşağıya kurumlaştırılan faşizm sürekli ve tüm sisteme damgasını vurmaktadır. Zaman zaman ne çıkan nisbi demokrasi ortamı ve "demokratik-parlamentar" görünüm ise düzenin gerçek niteliğini gizleyen incir yapağından başka bir şey değildir.

Bu durumda, demokratik hakların varlığı yokluğu belli değildir. Olanlar da adeta pamuk ipliğine bağlıdır. Her on yılda bir askeri müdahale ile gasp edilmektedir. Böyle bir ülkedeki "demokrasi"nin niteliği ve getirdiği sorunlar elbette memurlara da yansiyacak, son derece kısıtlı hakları olacaktır. Bunun mücadelesi, doğrudan demokrasi alanını ilgilendirmekte ve demokratik mücadele olarak gündeme gelmektedir.

Demokratik kitle örgütleri, kapsadığı kesimlerin istemleri doğrultusunda mücadele ederek onların kazanılmasını amaçlar. Bu bir grev hakkı olabileceği gibi yol, su, köprü de olabilir. cret artışları da olabilir. Ya da daha genel deyimiyse demokrasi mücadelesi de olabilir. Hatta talepler içerisinde gelecek düzenimize ilişkin, o zamanda gerçekleşecek şeyler de olabilir. Bu düzende olmaz denilerek o istemler doğrultusundaki mücadele dıştalanamaz.

Örneğin kadınların örgütlenmesini içeren bir kadın der-

neğinin programı içinde “kadın-erkek eşitliği”nden de söz edilmektedir. Oysa kapitalizm koşullarında kadın-erkek eşitliğinden söz edilemez. Zira bu eşitsizliğin kaynağı kapitalist mülkiyettir. Kapitalist mülkiyetin varlığı, kapitalizmin kadını bir meta olarak görmesi kadının ezilmesinin başlıca nedenlerindedir. Kapitalist mülkiyetin sonucudur kadının ikincil bir cins olması.

O halde kapitalizmde gerçekleşmeyecek ve ancak sosyalizmde söz edilebilecek kadın-erkek eşitliği ya da kadının ezilmişliğinin önüne geçilebilmesi konusu neden böylesi bir programda yer almakta ve bundan söz edilmektedir?

Neden son derece basittir. Bazı istemler düzen sınırları içinde çözülebilir ve devrimci mücadelenin, iktidar mücadelesinin bir parçası olarak reformlar için de mücadele edilebilir. Gelecek toplumsal düzenimizde anlam kazanacak talepler ise bugünden yarına çözümlenmemekle beraber kafalarda o konuda bir bilinç yaratılması, düzenin teşhiri ve gelecek toplumun kazanılması için bugünden bu talepler doğrultusunda da mücadele edilecektir.

Nitekim mücadelenin bir bütün olarak her alandaki toplamıdır ki somut kazanımları ortaya çıkarır ve iktidar mücadelesine tabi bir biçimde yürür. Bu düzende gerçekleşmeyecek böylesi bir istem için mücadele, doğaldır ki, egemen sınıfları karşısında olacaktır, onun şimşeklerini üzerine çekecektir. Zira egemen sınıflar, sınıf çıkarları gereği, en doğal ve en zorunlu istemler için bile ses çıkarılmasına karşıdırlar. Onlar hiçbir surette ses çıkarılmasını, hak aranmasını istememektedirler.

O nedenle bu istemimiz düzenle çatışmaya yol açacaktır. Mücadele, halk yığınlarının bu istemlerini iktidara yöneltecek, karmaşık ve daha farklı bir örgütlenme olan partinin damgasını taşıyacaktır. Bu sonuçlar en basit ekonomik-demokratik talepli mücadeleden tutalım da en karmaşık olanına kadar bütün hepsini iktidar mücadelesi çerçevesinde ele almamıza da yol açmaktadır. Ve bu noktada iktidar mücadelesi süreci partinin öncülüğü ve örgütlülüğü ile yaşanır.

Faşizmin olduğu bir ülkede yığınlara yönelik baskı da ken-

dini çeşitli biçimlerde dayatır. Nitekim 12 Eylül sonrası oluşturulan birçok faşist örgütlenme bu işlevi görür.

Tüm bu kurumlara karşı mücadelede, demokratik kitle örgütlerine önemli görevler düşmektedir. Demokratik mücadele faşist kurumlara karşı olunmasını ve etkin şekilde mücadele yürütülmesini gerekli kılmaktadır.

Ülkemizdeki demokratik hak ve özgürlüklerin yok denecek kadar azlığı ve sık sık rafa kaldırılıyor olması, bu tür örgütlenmelerin zaman zaman yasaklanmasını ve işlevlerinin sınırlandırılmasını ortaya çıkartıyor. Bu anlamda, sürekli ve kalıcı özellikleri yoktur. Yine ülkenin tarihsel ve sosyal özellikleri gereği demokrasi mücadelesinin geri olması ve mevcut hakların da çoğu zaman bizzat egemen sınıflarca yukarıdan verilmiş olması, kitlelerin kendi gücü ve deneyimine dayalı uzun mücadeleler sonucu alınmamış olması gibi nedenler de egemen sınıfları istedikleri zaman hakları gasp edebilecek rahatlığa itiyor doğal olarak. Karşılığında da ciddi bir tepki gelmiyor.

Somut bir örnek verelim. 1961 Anayasası, o günkü güçler dengesi içinde ilerici bir rol oynayabiliyor. Birçok demokratik hak ve kazanımları içeriyor ama 12 Mart'ta lüks ilan ediliyor, demokratik haklar kaldırılıyor, kırpıldıkça kırılıyor ve sonuçta yerine 1982 Anayasası konuyor. Bu anayasanın niteliği belli! Bir sürü hak bir çırpıda yok edildi. Şimdi böyle bir durumda tepki olmadı ya da yok denecek kadar az.

Demek ki, bizim gibi ülkelerde, hak gaspları sürekli, legal olanaklar ise sınırlı ve geçicidir. Yine de, tüm bunlara karşın, demokratik istemli bir mücadelenin yürütülebilmesi koşulları her zaman olanaklıdır. Kullanılacak araç ve yöntemler, taktikler değişebilir ama demokratik istemler için mücadele yine de verilebilir ve verilmelidir. Aksini iddia etmek sınıf mücadelesi gerçeğine yüz çevirmek ve kadercî, kendiliğindenci anlayışa teslim olmak demektir.

Şimdiye kadar söylediklerimizi toparlayacak olursak;

Demokratik kitle örgütleri, en başta farklı sınıf ve tabakalardan ve bunun sonucu olan farklı siyasal eğilimlerden insanların bir arada ve ortak hedefler doğrultusunda çalıştıkları örgütlenmelerdir. Bu yanıyla kitle örgütleridir. Tabii her kitle örgütünün de demokratik olamayacağı, demokratik kitle örgütü sayılmayacağı çok açıktır. Nitekim çevremizde birçok gerici, faşist kitle örgütü de vardır. Pekala onlar da demagoji ve terörle yığınların geri yanlarını örgütleyerek çeşitli kitle örgütleri kurabilirler, kurmaktadır da.

Demokratik kitle örgütünü, sıradan herhangi bir kitle örgütünden ayıran ve ona “demokratik” özellik kazandıran olgu, hedeflerinin, üyelerinin ve işleyişinin demokratik niteliğidir. Bu demokratik nitelik onu yönlendirir, ona ayrı bir anlam kazandırır.

O nedenle bir DKÖ, en başta safını demokrasi güçlerinin yanında tutmalıdır. Yani emperyalizme ve faşizme karşı mücadele içerisinde yer almalı, bu doğrultuda mücadele edebilmelidir. Bunlar olmadan bir DKÖ’den de söz edemeyiz.

DKÖ’leri daha iyi kavrayabilmek amacıyla şimdi de özelliklerine değinelim.

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNİN ÖZELLİKLERİ

DKÖ’nün ne anlama geldiğini açmaya çalıştık. Ancak karıştırılmaması gereken bir nokta var. O da her kitle örgütünün demokratik kitle örgütü olmadığıdır. O hâlde bir sendikanın ya da bir derneğin demokratik kitle örgütü olabilmesi için bazı özellikler taşıması gerektiği açıktır. Yani, bu şu demektir ki, DKÖ’lerin belirli özellikleri olmalıdır. Bu özellikleri sıralarsak;

- 1- DKÖ’ler mesleki örgütlerdir.
- 2- DKÖ’ler kitlesele karakterlidir, kitle örgütleridir.
- 3- DKÖ’ler olabildiğince legal kuruluşlardır.

1- DKÖ'ler Mesleki Örgütlerdir

Bildiğimiz gibi çalışma alanlarının çeşitliliği, sorunları farklı olan çeşitli meslek ve çıkar gruplarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Örneğin işçiler, memurlar, öğrenciler, teknik elemanlar, vb. biçiminde tasnife tabi tutulabilecek bir ayırım, her kesimin değişik sorunlarının olduğunu gösterir.

Doğaldır ki, mesleki örgütler de, önce o kesimin özgül sorunlarını işleyecek, o doğrultuda ekonomik-demokratik mücadele verecektir. Ancak demokrasi mücadelesinde ufku sınırlı olmamalıdır. Şimdiki anayasada mesleki örgütler için "salt kendi sorunlarıyla ilgili görüş belirler, başka konularda görüş belirleyemez" çerçevesindeki sınırlamanın amacı bellidir. DKÖ'leri kendi sorunlarıyla sınırlayarak ülke gerçeklerinden koparmak ve diğer kitle örgütleriyle dayanışmasını engellemek amacı güdülmektedir. En önemlisi de, bu örgütlerin ülke politikasına ilişkin olarak görüş belirleyemeyeceği koşulunu getirerek onların "baskı grubu" olma özelliğini ortadan kaldırmaya yönelmesidir. Şöyle bir örnek verelim: Anayasaya göre, bir sendika sadece işçilerin yaşam koşullarına ilişkin çalışmalar yapar ama siyasi partilerle ilişki kuramaz. Ülke politikasına ilişkin açıklamalar yapamaz. Diyelim ki Amerika -Türkiye Savunma İşbirliği Anlaşması imzalanıyor; bu konuda açıklama yapıp tavır belirleyemez. Oysa böyle bir anlaşma, ülkemizde işçiler de dahil herkesi ilgilendirmektedir.

Egemen sınıfların anlayışına göre işçiler sadece çalışmakla yükümlüdür. Onlar devlet yönetiminden de, devlet işleyişinden de "yüksek politikalardan" da -bağımlılık dersek daha doğru olur- anlamazlar. O halde işçiler fabrikalara girip çalışmalıdır. Savunma İşbirliği Anlaşması'ymış, bağımlılıkmış, vb. gibi konulara da kafa yormamalılar mantığıyla hareket etmektedirler.

Açıktır ki, işçi sınıfını saatlerce çalıştırarak siyasi ve kültürel gelişmesini engelleyen de egemen sınıflardır. Onların eğitimsiz olmalarının, cahil bırakılmalarının sorumlusu da egemen sınıflardır. Buna karşın işçiler 'ülke yönetiminden bize ne' diyemezler. Savunma anlaşması da dahil olmak üzere her çeşit anlaşma on-

ları ilgilendirmek zorundadır.

Demek ki, meslek örgütlerinin işlevi sınırlanmış ve politika dışı tutulmaya çalışılmıştır. Buna karşın, DKÖ'ler, bir yandan ekonomik-demokratik mücadeleyi verirken, bir yandan da, bunu bütünler bir tarzda demokrasi mücadelesine bağlı bir mücadele vermeye, koşulları da zorlayarak çalışmalıdırlar.

Her kesimin sorunlarının ve istemlerinin ayrı olduğunu belirttik. Bu anlamda DKÖ'ler, somut hak ve çıkarlara veya mesleki zeminlere oturan örgütlenmelerdir. Örneğin bir işçinin sorunlarıyla bir öğrencinin sorunları ayrıdır. İşçi, daha iyi yaşam koşulları, ücretlerin artırılması, sendikalar ve grev konusundaki yasakların kaldırılmasının mücadelesini verirken bir öğrenci öğrenci harçlarının kaldırılması, sınav sistemlerinin düzeltilmesi, YÖK'ün kaldırılması vb. gibi akademik istemler için mücadele etmektedir. İşte bu nedendir ki, öğrenci derneği ayrı olmakta ve öğrencileri kapsamakta, sendikalar ise işçileri kapsamaktadır. Yeri gelmişken, sendikaların bir özelliğini belirtelim. Genel olarak DKÖ'ler kapsamına yerleştiriyoruz ama sendikalar ayrıca sınıf örgütü olma özelliği de taşırlar. Bu yanıyla, politik iktidar mücadelesi ve partiyle daha yakın, daha dolaysız sınıf bağlarına sahiptir, öyle olmak zorundadır.

Proleter temelde tüm halk kesimlerini kucaklayan ve amacı iktidarı ele geçirmek olan örgütlenme partidir. DKÖ'ler ise özgül veya mesleki haklarla tanımlanan örgütlerdir. İşçi dernekleri, memur dernekleri, kadın dernekleri, tutuklu yakınları dernekleri, üniversite, mahalle dernekleri... vs. Bunların herbiri demokratik ekonomik mücadelenin sözü edilen özgül veya mesleki alanlardaki birer parçalarıdır. Örgütlenme yapıları dar değil tersine oldukça geniştir. Yerleştikleri alan veya mesleğin demokratik temelde bütün kesimlerini içine alırlar. Genel demokrasi mücadelesinin birer parçaları olmaları dolayısıyla, doğaları gereği aralarında dayanışma oluşturmak, yaşatmak zorunluluğu da taşırlar. Kendi alanına, kendi içine kapanmış ekonomik-demokratik bir mücadele düşünülemez. Demokratik mücadelenin diğer parçalarından yani başka kitle örgütlerinden kopuk kitle örgütleri işlevlerini ba-

şaramazlar. Öte yandan, ülke koşullarının ve her türlü demokratik hak isteminin, ancak iktidar mücadelesi perspektifiyle anlam kazanacağı gerçeğini göz ardı etmememiz gerekir. Bu yanıyla zaten yaşam DKÖ'leri, dayanışmaya ve ortak doğrultuda hareket etmeye zorlar. Bir grevin öğrenciler tarafından desteklenmesi ya da bir öğrenci direnişinin sendikalar tarafından desteklenmesinde olduğu gibi... Tüm bunlar, DKÖ'lerin belirli mesleki-demokratik alanlara özgü örgütler olmalarıyla çelişmez.

Yine tüm DKÖ'lerin ortak istemler doğrultusunda mücadele etmelerinin, bir araya gelmelerinin koşulları vardır. Gerek demokrasi mücadelesi açısından, gerekse diğer ortak sorunlar için söz konusu olabilir bu. Dernekler üzerindeki baskıya, dernek kurulması önündeki engellere vb. birçok anti-demokratik yasak ve sınırlamalara karşı ortak bir platform etrafında mücadele edilebilir.

2-DKÖ'ler Kitlesele Niteliklidir, Kitle Örgütleridir

DKÖ'ler adı üstünde, kitle örgütleridir. Bu anlamda kurulduğu alandaki en geniş kitleyi kapsamak durumundadır. Kitleleşmesi gerekmektedir. O alanın somut istemleri için mücadele ederek en geniş kitleye hitap etmeli, onların sorunlarını dile getirmeli, kucaklamalıdır.

DKÖ'lerin kitleleşmesinin ölçütleri ne olacaktır? Hiçbir ilke ve kural gözetmeden "isteyen gelsin" çağrısı mı yapılacak yoksa ülkemizin devrimci mücadele açısından taşıdığı bir kısım özellikler dikkate mi alınacaktır? Elbetteki mücadele edebildiği ve somut taleplere sahip çıkabildiği ölçüde DKÖ'ler bulunduğu alanı temsil etme hakkını kazanacaktır. Ve mücadele edebildiği ölçüde de geniş kitleleri kucaklayacaktır. Üye sayısını artıracak ve güçlenecektir. Zaten DKÖ'lerin etkinliği de buradan gelecektir. Bir yanda somut istemler için mücadele, diğer yanda o kesimin tüm sorunlarını kamuoyuna yansıtma ve o alandaki kitleyle kaynaşma hedeflenecektir.

Şöyle bir örnek verelim: Bir öğrenci derneği bir DKÖ'dür. Kurulduğu fakültede etkinlik gösterecektir. Ve fakültenin özgül so-

runları (kantin, kitap, dersane, ders notları, vb.) yanı sıra genel sorunlarını (YÖK, paralı eğitim anlayışı, vize, vb.) da kapsayan “Demokratik-Özerk Üniversite” mücadelesi verecektir. Fakülte öğrencilerinin tüm sorunlarına sahip çıkarak o istemler etrafında mücadele edecektir. Tüm öğrenci kitlesine hitap etmektedir. Bu açıdan o fakültenin öğrencilerine -faşist ve gericiler dışında- açıktır dernek. Kitle örgütü olma esprisi gereği o kitleyi kucaklamak zorundadır.

Şimdi o derneğin kitleselleşmesinden ölçüt ne olacaktır? ‘Kitlesel bir dernektir’ diyebilmemiz için ne gerekiyor? Bazıları ülkemiz gerçeğini iyi kavrayamadığı için, hemen bu konuda rakamlar verilecektir. Tüm kitleyi, yarısından fazlasını vb. kıstaslar söyleyecektir. Elbette ideal olan o derneğin en geniş ölçüde tüm öğrencileri barındırabilmesi ve etkinliklere bunları sokabilmesidir. Ancak ülkemizdeki koşulları hesaba katarak kitleselleşme sorununa yaklaşmalıyız. Kitleselleşme sorunu, hemen çözülebilecek bir sorun değildir. Öyle bir dönem olur ki hitap ettiği öğrenci sayısı çok sınırlı olabilir. Bu koşullara bağlı biraz da. Yalnız perspektifimiz, onları en geniş biçimde etkinliklerimize dahil etme temelinde olmalıdır. Depolitizasyon ve pasifikasyonun yer yer kırıldığı bugünkü koşullarda, DKÖ’ler de giderek daha fazla öğrenciyi kucaklayacaktır. Ancak tüm öğrencileri kucaklamıyor diye de ‘DKÖ diyemeyiz’ anlayışı yanlıştır.

Yine üzerinde durmamız gereken bir nokta daha var. DKÖ’ler elbette kitle örgütleridir ve en geniş kitleyi kucaklamalıdır diyoruz. Bu söylediklerimiz, amaçları farklı olan ve hiçbir zaman birarada olamayacağımız faşistleri kapsamaz. Faşistlerle aynı DKÖ içinde yer alamayız. Çünkü onlarla sınıf çıkarlarımız ve temel amacımız tümüyle zıt. Bu konumları onları, ister istemez ilerici-devrimcilere, emekçi halk güçlerine düşman haline getirmektedir. Dolayısıyla faşistleri DKÖ’lerin kitlesel gücü arasında değerlendiremeyiz, bunun için bir arada olmayı savunamayız. Ve bu demokrasiyle, eşitlik-özgürlük anlayışıyla da çelişmez. Aksine tutarlı demokratizm budur. Konumuz, amacımız emeği, halkı temel kabul eden, düzenin baskısını, hak gasplarını hedef alan

bir demokrasidir. Faşistlerin böyle bir sorunu, isteği yoktur. Aksine düzenden, onun ilericiler üzerinde baskısından, adı üzerinde, 'faşizm'den yanadırlar. Bizim demokrasi anlayışımız, ancak faşizmin bütün fiziki ve ideolojik varlığını, saldırılarını tecrit ettiğimiz, alt ettiğimiz oranda bir gerçek haline gelebilir. Faşistlerin 'demokrasi' anlayışı panzer kurşunu, işkence, katliam, ilerici kitle hareketini zapturapt altına almaktır. Her sınıfın demokrasi anlayışı kendi çıkarlarına göre şekillenir. Nasıl ki burjuvazinin demokrasisinde ilerici-devrimci güçlere, halka gerçekte demokrasi tanınmıyorsa, bizim demokrasimizde de faşistlere yer yoktur. DKÖ'lere faşistlerin, gericilerin alınmayışı bu anlayışın sonucudur. Zorunlu olarak aynı çatı altında bulunmamız ise nesnel bir durumdur. Okulların, sendikaların, meslek kuruluşlarının yasal statüleri ve devletin denetiminde bulunmaları her türlü görüş sahibini bir araya getirmektedir. Ama bu durumu kabullenmemiz, düzenin yasalarına göre hareket etmemiz gerekmiyor.

Faşistlerle aynı DKÖ'de birlikte olmayışımız DKÖ üyeliğine ilişkin dikkate alınması gereken bir başka noktayı ortaya çıkarıyor. DKÖ üyesi olarak değerlendirilecek kişiler, asgari konumda da olsa, anti-faşist, anti-emperyalist bir yaklaşıma sahip olmak zorundadır. Bu ilke öne çıkarılmazsa, DKÖ'nün demokratik yanından söz edemeyiz. Çünkü Türkiye gibi ülkelerde demokrat olabilmenin bile asgari koşulu anti-faşist, anti-emperyalist eğilim taşımayı gerektirir. Çünkü -yukarıda da belirttik- en küçük demokratik istemli mücadele bile ancak düzen karşıtı düşünebilmekle anlam kazanabilir. Yani yalnızca demokratik haklar mücadelesi ile yetinen insanlar bile, mevcut düzene karşı olmak, devrimci bir değişimi arzulamak durumundadırlar. İktidara yönelik mücadele perspektifi taşımadan, demokratik hak ve özgürlükler mücadelesinin kalıcı ve güvenceli kılınamayacağı, başarılı olunamayacağı ortadadır.

DKÖ'nün bu gerekli ilkesini mekanik ve öznel yaklaşımla yorumlayarak 'o zaman ortaya bir avuç devrimciler örgütü çıkar, kitleden kopulur' eleştirisini getirenler olabilir. Bunun gerçekle bir ilgisi yoktur. Ayrıca yaşanan pratik gerçeklik, bu tür endişelerin te-

melsizliğini ortaya koymaktadır. Anti-emperyalist, anti-faşist olma koşulu getirilirken, bu, üye olmak isteyen herkesten ‘tanıtım fişi’ isteneceği anlamına gelmiyor. Sorun doğru bir önderlikle doğru bir politika saptayabilmektir. Amacın niteliğini ve nasıl bir rota izleyeceğini ortaya koyabilmektir. Çıkarlarını böylesi bir örgütlenmeye katılmakta, destek vermekte gören kitleler gönüllü katılacak ya da kendiliğinden eğilim duyacaklardır.

Bu şekilde DKÖ tabanını oluşturan kitlelerin hepsinin güçlü birer anti-emperyalist, anti-faşist bilinçte olmaları beklenemez zaten... Fakat DKÖ’nün böylesi bir niteliği olduğunu bilirler ve kendilerinin de destek verip katılmaları halinde zarar görmeyecekleri yönünde bir eğilim taşırlar. Kitlelerin etkili bir anti-emperyalist, anti-faşist bilinçle donatılmaları ise bizzat DKÖ’nün faaliyetleri içinde gerçekleşecektir. Böylesi bir işleyiş mekanizması, gerici, faşist ve çeşitli zararlı unsurları daha baştan dışlayıp, etkisiz kılmaya hizmet edecektir.

Görüldüğü gibi bu ilkeyi savunmak devrimci bir tutumdur. Tersine ilkesizliği, şekilsizliği yaratır ve DKÖ’nün demokrat-devrimci özünü boşaltır.

Bunun dışında DKÖ’ye üyelik için ayrı bir koşul gerekmiyor. Örneğin bir parti üyeliği için gerekli olan birçok koşul, DKÖ için gerekli değil. Aslında anti-faşist, anti-emperyalist ilkelerinin kıstas alınmadığı bir anlayış “doğal üyelik”in savunmasını yapabilir ancak. “Doğal üyeliğin” ise kimlerce ve niye savunulduğu açıktır. O yanıyla ilkelerin olmadığı bir DKÖ anlayışı savunulamaz.

3-DKÖ’ler Olabildiğince Legal Kuruluşlardır

DKÖ’ler legal kuruluşlardır. Ancak bu durum mutlaklaştırılmamalıdır. DKÖ’lerin bu niteliğini ülke koşulları, çalışma koşulları ve faaliyet alanlarının niteliği belirler. DKÖ’ler ülke koşullarına göre çalışma yöntemlerini belirlemek durumundadır.

DKÖ’lerin ağırlıklı işlevlerinin ekonomik-demokratik mücadele olması ve geniş kitlelere ulaşmada önemli bir araç olmaları

“yasallık” diye bir sorunlarının olmasını ve “yasal” sınırları da gözetmek durumunda oluşlarını getiriyor. Genel tanım olarak, bu özellikleriyle legal kuruluşlardır. Ancak bu demek değildir ki, bunlar yasallığın sınırlarını zorlamayacak, yasallığın sınırlarını da zorlayarak yeni haklar mücadelesi vermeyecekler.

Demokratik hakların çok sınırlı ve göstermelik olduğu, bizim gibi ülkelerde, yasal sınırlar çerçevesinde kurulan DKÖ’ler legal ya da dönemlere göre “yarı-legal” örgütlenmeler biçiminde varlık bulur. DKÖ’ler yararlanabildikleri ölçüde yasal olanaklardan yararlanarak çalışma koşullarını yaratmaya çalışırlar. Ancak ülkede mevcut demokratik hak ve özgürlüklerin yok denecek kadar kısıtlılığı legal sınırların zorlanmasını gerektirmekten başka, legal nefes yollarının tümünden kısıldığı koşullara bile ayak uydurabilecek yapılara sahip olmalarını zorunlu kılıyor.

1982 Anayasası ile birlikte, DKÖ’lerin faaliyetleri büyük ölçüde sınırlanmıştır. Ama bu durum değiştirilmeyecek anlamına gelmez. Mevcut legal yapılar hareket noktası yapılarak yasal sınırlar zorlanır. Ve koşulları değiştirme mücadelesinde başarılar elde edilebilir. Bir örnek gerekirse; 1978 Nisan’ındaki öğrenci yürüyüşleri DKÖ’ler platformunda örgütlenmesine rağmen, yasadışı nitelikteydi. Ve bu niteliğiyle demokratik amaçlarına ulaşmada başarı sağladı. Bu örnek DKÖ’lerin yarı-legal ve gerektiğinde yasallığın dışına taşan taktikler geliştirebilmesi özelliğine somut bir örnektir.

Kısaca üç başlık altında topladığımız bu özellikler DKÖ’lerin nesnel ve asgari karakterini belirler. Bu özellikleri taşımayan örgütlenmeler DKÖ olamaz. Yine de bu koşulları kendi içinde mutlaklaştırmamak, belli bir esneklik payı bırakmak gerekiyor. Hele bizim gibi demokrasiden söz edilemeyecek ve sık sık hak gasplarının yaşandığı ülkelerde bu özelliklerin “tam” ve “ideal” ölçülerde gerçekleşmesi beklenirse, çoğu zaman DKÖ tanımına uygun örgütlenmeler bulmak güçleşir. DKÖ’lerde ancak söylediğimiz koşullara göre esnek olma, ilkelerde belirsizlik ve tutarsızlık anlamını taşımaz. Anlatılmak istenen, teorinin-ilkelerin canlı sosyal gerçekliği dikkate almayan dogmatik-mekanik yorumuna düşülmemesidir.

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNİN İLKELERİ

DKÖ'lerin yukarıda saydığımız özelliklerinin belirtilmesi onu tanımlamaya elbette yetmez. Bunun yanında DKÖ'ler 'hangi ilkelere göreve nasıl işlemektedir?' sorusunun yanıtlarını da vermeliyiz. DKÖ'lerin işleyiş ve yönetim ilkelerini ortaya koymak gerekiyor. Bunların ne olduklarına bakalım.

1- Demokratik Merkezizetçilik İlkesi

Örgüt işleyişinde demokratik merkezizetçilik uygulamasının ayrı bir yeri vardır. Ancak bu ilke ayrı örgüt yapılarında ayrı anlamlar kazanır. DKÖ'ler için ne anlam taşıyor, ona bakalım.

DKÖ'ler kitle örgütleridir ve yönetim seçimle belirlenir. Bu anlamda DKÖ'lerin işleyişine demokratik yönetim ve demokrasi egemen olmalıdır. DKÖ'ler hem demokratik yapılardır, hem de merkezizetçiliği vardır. Ancak genel olarak demokratik yan ağır basar. Böyle olmak zorundadır. Çünkü üyelerinin -bir parti örgütlenmesindeki gibi- ideolojik birliği, herkesin savunması gereken bağlayıcı ilkeleri yoktur. Var olan -anti-faşist, anti-emperyalist ilkeler, bu ilkelere denk düşen bir demokrasi genişliğini öngörür. Dolayısıyla gerektiğinde sıkı bir disiplin oluşturmanın ve kararları bağlayıcı şekilde uygulatmanın koşulları bulunmaz. Kararlar demokratik tarzda alınır, uygulaması ise bir kitle örgütü yapısına uygun merkezi işlerle yürütülür. Kararın uygulanması sırasında artık muhalefet yürütülmez, eleştiriler eylem sonrasına bırakılır.

Yönetime gelecek güçler programlarını çıkarır ve kitleye sunar. Yapılan seçim sonrası yönetime gelen grup programını uygulamaya çalışır. Ama bu programın uygulanmasında tabanın görüş ve önerileri, eğilimleri sürekli dikkate alınır. Yine programın oluşturulmasında da aynı yöntem uygulanır. Son biçimi yönetim tarafından verilerek uygulamaya konulur. Artık uygulama aşamasında merkezizetçi yan ağır basacaktır.

DKÖ'lerin işleyişinde demokratik yan egemendir dedik.

Tabanın söz ve karar sahibi olması, seçimler yoluyla yönetimi belirlemesi, önerilerini sunabilmesi, kararları eleştirebilmesi vb. gibi işleyişler bunun göstergeleridir. Merkezîyetçilik ise çalışma programının uygulanması ve faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde gündeme gelir. Bu aşamadan sonra, son biçimi verilen programın uygulanmasından ve yönlendirilmesinden yönetim sorumludur. Taban ise buna uymak zorundadır. Örneğin, üye olan bir insan yapılan eylem için yanlış diye düşünebilir ama o eyleme katılmak zorundadır. Sonradan eylemin değerlendirilmesi aşamasında eleştiri-özeleştiri mekanizması çerçevesinde kararı eleştirebilir. Çalışma yöntemi budur.

Yönetim bir iradeyi ve bu iradeden kaynaklanan sorumluluğu temsil eder. O irade de üyelerin tümünün kolektif iradesidir. Zaten tabanın canlılığı ve faaliyetlere katılma konusundaki istekleri sonucu ortaya çıkan bu durum, o DKÖ'nün programına ve faaliyetine yön verecektir. Yönetim tabanı temsil ettiğine göre ve demokratik seçimlerle işbaşına geldiğine göre ve her üye de görüş belirtme özgürlüğüne sahip olduğuna göre, elbette yönetim tüm bu unsurları dikkate alan bir program çıkaracak ve bu program doğrultusunda mücadele yükselecektir. Böyle bir durumda yönetim kitleyi temsil etmiyor ya da kitle temsil edilmiyor demez. O halde yönetim her an uyanık olmalı ve kitlelerin somut istemlerine sahip çıkabilmelidir. Onun gerisinde kalmamalıdır. Önderlik tabanın sorunlarına sahip çıkabildiği, onun istemlerinin mücadelesini verebildiği oranda yönetebilir.

Burada yeri gelmişken, yanlış bir eğilime değinelim. Zaman zaman görürüz, tanık oluruz bu anlayışa. Bu, somut ifadesini kitle kuyrukçuluğunda bulan ve kitleye tapan sağcı bir anlayıştır. Bu anlayış genellikle merkezîyetçi yanı yadsır ve önderlikte olması gereken fonksiyonları kabul etmez. Buna göre herşeyi doğrudan kitlenin iradesi belirlemeli, kitleler bizzat kendileri herşeyi yapmalıdır!

Bu tür görüşler 12 Eylül sonrası çok daha yaygınlık kazandı. Mücadelenin yenilgiye uğradığı, ağır darbeler yediği 12 Eylül koşullarında ortalığı her çeşidiyle burjuva ideolojisi kapladı. Sol

saflarda burjuva ideolojisi çeşitli tonlarıyla etkin oldu. Ve bu durum eskisi kadar yaygın olmasa da devam etmektedir.

“Demokratizm” burjuva ideolojisinin halk saflarındaki yaygın bir biçimidir. Bu sapkın anlayış kendisini en açık haliyle DKÖ’lerde demokratik merkezîyetçilik ilkesinin, azınlığın çoğunluğa tabiliğinin reddinde göstermektedir. Demokratizm, bu yanıyla örgütsüzlüğü savunarak örgütsel işleyiş yerine kaos ve kargaşayı hakim kılmayı amaçlar.

Demokratik merkezîyetçiliğin reddedilmesi yani “demokratizm” demokrasiyle merkezi yapıyı, disiplini karşı karşıya koyarak en basit bir örgütlenmenin ve mücadelenin dahi işlemlerini engeller. Alınan kararların uygulanmasında azınlığın çoğunluğa, tabanın merkeze tabiliğine, yukarıdan aşağıya bir işleyişe karşı çıkılırsa ortada bir DKÖ değil sadece bir tartışma kulübü kalır. Ki böyleleri bir anlayış savunulamaz, yaşamasına izin verilmez.

Aslında bu yanlış anlayış, mücadele etmemenin teorisini yapar. Öyle ki “kitle bunu kaldıramaz”, “kitle isterse”, “kitle hazır değil” vb. birçok gerekçenin altında mücadele etmemek, kaçmak için kılıf aramak çabaları yatar. Tüm bunlar mücadeleden kaçmanın gerekçeleridir. Ve bu gerekçeler de genellikle kitleyi “günah keçisi” olarak göstermek içindir. Yani kendilerinin niyeti var ama kitle hazır değildir onlara göre!.. Tümüyle sübjektif olan bu değerlendirmede kitle öne çıkarılarak, eylem ve mücadele baştan mahkum edilmeye çalışılır.

Elbette mücadelede kitlenin ruh hali, durumu önemlidir. Ama unutulmamalıdır ki, önderlik aynı zamanda kitleyi hazırlama gibi bir özelliğe sahiptir. Kitle ve önderlik arasındaki farkı yadsımak hem o DKÖ’nün işlevini sınırlamak olur, hem de adeta anarşizmi savunmak anlamını taşır. Kitlenin yapacakları vardır, önderliğin yapacakları vardır. Önderlik uzağı görmektir aynı zamanda. “Kitle istemiyor” yargısı çoğu zaman sübjektiftir. Öyle şeyler olur ki, kitle durumu kavrayamayabilir ya da eyleme geçmede kararsız olabilir. İşte bu noktada ne olacak? Herşeye kitle karar vermeli anlayışı soyut ve saçma bir demokratizmdir. Yönetimin mücade-

le programı çizmesi ve mücadeleye katılmayı sağlaması, kitleyi hiçe saymak ya da kitleden kopukluk değildir. Kitleden kopma onun taleplerine sahip çıkmama, onu temsil etmeme vb. biçiminde gösterir kendini. Ama her zaman, atılacak her adım kitlenin o andaki durumuna göre belirlenmez. Kitleyi ilgilendiren ve onların aleyhine olan birçok hak gasbı olmuştur diyelim. Şimdi böyle bir durumda iradi müdahale kaçınılmazdır. Bu noktada “kitle istemiyor” denemez! Yapılması gereken kitleye gerçekleri açıklamak ve mücadeleye hazırlamaktır. Kitleler doğru önderlik yapıldığında her zaman sorunlarına sahip çıkar.

Kısacası, bir DKÖ’de önderlikle kitle arasında yaşamın gerçeklerini yansıtan canlı, diyalektik bir bağ kurulmalıdır. Adı üstünde “önderlik” kavramından söz ediyorsak, bunun kitleden daha ileri ve yönlendirici, yol gösterici bir niteliğini de baştan kabul ediyoruz demektir. Kitlenin söz hakkı ve katılımının sağlanması da bu gerçek ışığında ele alınmalıdır. Ülkemizin yukarıda değinilen bir kısım özellikleri de dikkate alınınca önderliğin -merkezi disiplin ve yönlendirmenin- önemi daha iyi anlaşılmaktadır. “Demokrasi” adına kitlenin en olumlu, ileri özellikleri yerine olumsuzluklarını, en geri eğilim ve özlemlerini yansıtmak savunulamaz. O örgütlenme kısa sürede gerçek niteliğini yitirir; şekilsiz, hantal ve düzen örgütü olmaya doğru yol alan bir yapıya dönüşür.

Önderlik-kitle ilişkisinde ve demokrasinin egemen kılınmasındaki ölçüt, kitlenin gerçek istemlerine ve çıkarlarına uygun politikalar üretebilmektir. Bu noktada önderliğin, kitlenin nabzını sürekli elde tutabilme, uygun taktikler, araç ve yöntemler üretebilme, ileriye görebilme gibi yetenekleri önem kazanıyor. Bu özellikler, kitleyle sürekli sıcak bir diyalog içinde olunmasını, görüş, öneri ve eleştirilerinin alınmasını, her konuda ikna ve açık tartışmaya önem verilmesini, bu şekilde aşağıdan yukarıya ve yukarıdan aşağıya karşılıklı denetim kanallarının canlı tutulmasını sağlar. Ve sonuçta kitle inisiyatifi ve mücadele kapasitesi artar, önderliğin inisiyatifine ve aldığı kararlara gönüllü katılma, saygı ilişkisi yerleşir. DKÖ’lerde gerçek demokratik işleyiş bu şekilde sağlanabilir.

2- Azınlığın Çoğunluğa Uyması İlkesi

Demokratik merkezîyetçilik ilkesinin, sağlıklı bir biçimde pratiğe geçirilebilmesi için gerekli olan ilkelerden biri de budur. Bu aynı zamanda o DKÖ'nün sağlıklı bir biçimde gelişebilmesinin ve mücadele edebilmesinin de yolunu açar.

DKÖ'ler kitlesel örgütlerdir, mesleki örgütlerdir dedik. Böyle bir örgütte tabii ki birçok konuda farklı düşünen kişi, grup ya da eğilimler olacaktır. Bunların tümü doğaldır. Hatta birileri çıkıp ben daha iyi yönetirim de diyecektir. Ve yine birçok konunun çözümünde farklı yol ve yöntemler de önerilebilir. Bunlar olabilecek şeylerdir. Bu anlamda DKÖ'ler saf örgütler değildir. Çeşitli düşünceler ve eğilimler olacaktır.

Bu farklı düşünce ve eğilimleri bir potada eritmenin tek yolu mücadele ve çalışma tarzında asgari bir program çıkarmakla mümkündür. Unutulmamalıdır ki, DKÖ'lerde yapılması gerekenlerden biri de birbirinden farklı düşünceleri demokratik platformda eriterek ortak ses haline dönüştürebilmektir. Üretilen politikalara geniş katılım ve onayın gerçekleşmesi DKÖ'ler önderliğinin önemli başarı ölçütlerinden birini oluşturacaktır.

Ortak mücadele ve çalışma ilkelerini çiğnemeyecek nitelikte olan, eşit, dolaysız ve azınlıktaki görüşe çoğunluk olma olanağı veren, sürekli tartışma, eleştiri-özeleştiri ortamı sağlanmalıdır. Her görüşe söz hakkı verilmeli ve özgürce tartışabilmelidir. Ancak karar alınınca da azınlıkta olan taraf çoğunluğa uymalıdır. Eyleme, karar doğrultusunda -yanlış ya da eksik bulsa da- katılmalı, çoğunluğa uymalıdır. Eylem anında muhalefet olmaz, eleştiri eylem sonuna bırakılmalıdır.

Azınlık çoğunluğa uymazsa ne olur? Önce DKÖ'lerde demokratik işleyiş ortadan kalkar. Ardından güçler bölünür ve kitlenin bölünmesi mücadelenin bölünmesine, güçsüzleşmesine yol açar. Ya da durum kronikleşirse, DKÖ'ler işlevsiz, iç sorunlarıyla uğraşan, somut adım atamayan bir yapıya dönüşür. Kısacası, mücadele zarar görür bu durumda. O halde DKÖ'lerde azınlık çoğunluğa uymalıdır.

Örneğin, bir sendika düşünelim. Grev karşısında işveren lokavt ilan ediyor ve sendika buna karşılık çeşitli protesto yöntemleri öneriyor. Ancak bir grup işçi, görüşmeler yoluyla bu işe bir çözüm bulunmasını istiyor. Tartışmalar sonunda çoğunluk eğilimi olarak, protesto yöntemlerinin uygulanması eğilimi ağır basıyor ve karar alınıyor. Bu durumda azınlıkta kalan ve görüşmeler yoluyla çözüm isteyenler, çoğunluğa uymak zorundalar. Bu olmazsa sendikalar lokavta karşı mücadelesinde bölünmüş olarak mücadele edecek, belki de edemeyecek, sonuçta yine işçiler zararlı çıkacaktır.

O yüzden doğru olan, azınlıkta olanların çoğunluğa uymasıdır. Yine bu konuda, bir başka yanlış eğilim daha vardır. Onun üzerinde duralım. Bazı anlayışlar, her görüşün yönetimde temsil edilmesini savunuyor. Bir bakıma bu, yönetime herkes girsin, her görüş temsil edilsin demek. Aslında bu anlayış da sonunda demokrasinin aşırısı, mekanik ve dogmatik bir biçimde yorumlanmasından kaynaklanıyor. Yönetimin homojen olmak yerine heterojen olmasının birçok sakıncaları vardır. Özel durumlarda, belki koşulların zorlamasıyla bir tür ortak listeler oluşturulabilir. Ama bunlar özel durumlar için geçerlidir. DKÖ'lerin genel ilkesi olmaz. Tam tersine, yönetimde homojenlik DKÖ'lere hayat verir.

Yönetim homojen olmaz da karışık olursa ne olur? Şöyle bir örnekle açmaya çalışalım. Bir tüketim kooperatifi var. Yönetim 5 kişiden oluşuyor ve doğal ki seçimle işbaşına geliyor. Üyeler arasında çeşitli eğilimler var. Ancak temel üç eğilim var. Bunların yönetimde 2, 2, 1 ile temsil edildiğini düşünelim. Bir eğilimin 2 üyesi, ikinci eğilimin 2 üyesi, üçüncü eğilimin 1 üyesi var yönetimde. Hatta eğilimler arttığı oranda bu durum daha karmaşık olabilir. Üç eğilimli bir yönetimden karar çıkabilmesi için hep çoğunluk aranacaktır. Nitekim bu eğilimlerin sorunlara yaklaşımları ve çözüm yöntemleri farklı olacaktır. Bu durumda bu yönetimin karar çıkarması, pratik olaylarda tavır alması oldukça güçtür. Zira tartışmalardan başka yapılacak bir şey olmayacaktır.

Burada yönetimin homojenliğini savunurken, pratik işlerlik ve bizzat yaşamın dayattığı bir sonuç olması noktasından hare-

ket ediyoruz. Özellikle Türkiye gibi sol'un çok geniş bir yelpaze oluşturduğu, küçük burjuva etkinliklerin ve dar görüşlü, çıkarıcı anlayışların yaygın olduğu, sol içi ilişkilerde birlik ve güven ortamının, dayanışma ilkelerinin yerleşmediği bir ülkede, her kafadan bir ses çıkacak bir yönetimin işleyişinin örgütü hantallaştıracığı, elini kolunu bağlayacağı açıktır. Ancak net bir ortak program çıkartabildiği, karşılıklı güven ve saygının, sağlıklı ilişkilerin yerleştirilebiidiği özel koşullarda yönetimin heterojen olması kabul edilebilir ki, bu da istisna durumlarıdır.

Gerek geçmişte, gerekse bugün, heterojen DKÖ'lerin nasıl işlediği bir sır değildir. En basit şeyler için günlerce tartışıldığı açıktır. Bu tür anlayışların olduğu bir durumda, bunu yönetime de yansıtma, o DKÖ'nün elini kolunu bağlamaktır. Ona iş yaptırmaktır. Böyle bir durumda o DKÖ pratik mücadeleden kopacak, mücadelede yerini alamayacaktır. Çünkü karar çıkmayacaktır. Pratik bir işlerliğe sahip olmayacaktır. Böyle bir durumda da dışa yönelik mücadele unutulacak ve iç mücadele, kısır tartışmalar hep öne çıkacaktır. DKÖ'lerin işlevini ortadan kaldıracak bu anlayışı savunamayız, kabul edemeyiz. Aksi halde tehlikeli bir yanılgıya düşmüş, onu savunmuş oluruz.

3-Birlik-Eleştiri-Birlik İlkesi

DKÖ'ler kitlesel karakteri gereği içinde birçok düşünce ve eğilimi taşır. Nitekim yönetimde yer alanlar tekrar seçilmediği zaman muhalefette yer alacaklardır. Demokratik işleyiş gereği, muhalefet-yönetim ilişkisi canlı bütün oluşturmali, birbirini tamamlar biçimde hareket edilmelidir.

Yönetim muhalefete yaklaşımıyla, muhalefet de yönetime yaklaşımıyla DKÖ'nün olumlu bir rotada gelişmesine hizmet edecektir. Yönetimde olanlar, orada kalıcı olmadıklarının bilinciyle hareket etmelidirler. Tekrar yönetime gelmeleri ise, kitleyi temsil etme ve onların taleplerine sahip çıkabilmeleri oranında olacaktır. Yine muhalefete karşı demokratik davranarak, onlara söz hakkı vererek ve kararların oluşturulmasında düşüncelerini alarak hare-

ket etmelidir. Yönetim, “nasıl olsa tek başımıza çoğunluğuz” düşüncesiyle muhalefete dayatmacı, oldu bittiye getirici ve bildiğini okuyan tavırlarla yaklaşamaz. Bu, güven ortamını yok edeceği için sorumsuzluk ve basit faydacılık örneğidir. Kısa sürede muhalefeti de tepkici davranmaya, bağımsız davranma eğilimlerine itecektir. Bunun için yönetim, alacağı kararlarla ilgili, muhalefetin görüş ve eğilimlerini dikkate almalı, çeşitli diyalog araçları yaratabilmelidir. Muhalefet ise “nasıl olsa yönetimde değilim” diye yönetime sürekli ayak bağı olma anlayışıyla hareket etmemelidir. Yani sürekli yönetimin başarısızlıklarına umut bağlama, adeta başarısızlıklarından sevinç duyan bir olumsuzluk sergileme, sağlıksız, sorumsuz bir muhalefet örneği olmamalıdır.

Kısacası, yönetimi ve muhalefetiyle DKÖ bir bütündür. Her türlü görüş ayrılığı ve çelişkinin çözüm platformu DKÖ'dür. DKÖ'ye birlik düşüncesi egemen olmalıdır. Ayrı şeyler düşünülüyor diye birliği bozmak, ayrılmak, eylemlere katılmamak düşünülemez. Birlik ancak eleştiri-özeleştiri mekanizmasının işletilmesiyle sağlanabilir. Birlik, ama yine de sağlıklı bir biçimde tartışarak birlik. İkna temelinde oluşturulacak bir birlik. Tabii ki, soyut şekilde birlik olalım, bölünmeyelim anlayışıyla da birlik sağlanamaz. Sorun, o DKÖ'de yönetim-muhalefet ilişkilerinin nasıl olacağına ve çeşitli görüş ayrılıklarının nasıl giderileceğine karar vermek, yöntemini bilmektir. Farklı düşünceler açık tartışma, eleştiri-özeleştiri yöntemiyle çözümlenerek birlik güçlendirilebilir. Eleştiri-özeleştiri-ikna yöntemiyle yanlış eğilimler, anlayışlar ayıklanarak, bir arada olmanın koşulları devam ettirilir.

Her görüş ayrılığı ayrılmayı gerektirecekse, DKÖ'lerde sağlıklı birlikten söz edilemez. Çeşitli eğilim ve görüşlere karşın, yine de birlik olmak ana ilke olmalıdır. Birlik ise ancak böylesine bir demokratik ortamın sağlanmasıyla gerçekleştirilebilir. Aksi durumda, kitle örgütlenmelerinde bu sağlanamazsa, bölünmeler birbirini izler ve güçsüz, bölük pörçük tekke örgütleri ortaya çıkar. Mücadelede ise bu tür güçsüz örgütlerin yapabilecekleri pek bir şey yoktur.

Aynı DKÖ çatısı altında, görüş ayrılıkları eleştiri-ikna te-

melinde çözümlenerek birlik sağlanmalıdır, bir arada kalmanın koşulları yaratılmalıdır.

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNİN DEVİRİMCİ MÜCADELEDEKİ YERİ

Şimdiye kadar DKÖ'lerin ne olduğunu ve özelliklerini anlatmaya çalıştık. Şimdi de kitle mücadelesindeki, devrimci mücadeledeki yerlerine değinelim.

DKÖ'de yer alan bir kişi, ilk adımda ancak kendiliğindenci bir bilinçle sahiptir. Nitekim, DKÖ kitesine egemen olan da kendiliğindenci bilinçtir. Yani işçi sınıfı ve diğer emekçi sınıfların ulaştığı kendiliğindenci bilinç, ancak DKÖ içinde yer almalarını sağlar. Bu durum, ekonomik-demokratik mücadelenin sınırlarını çizer.

DKÖ'ler ekonomik-demokratik mücadele vermekle birlikte, bu mücadeleyi iktidar mücadelesine tabi kılmak zorundadırlar. Ekonomik mücadele kitlelere yeni kazanımlar sağlar. Gerek yeni haklar, gerekse de ekonomik kazanımlar sağlayarak, kitlelerin yaşam koşullarını iyileştirir. Açıktır ki bu, kitleleri sömürden kurtarmaz. Nispeten daha iyi bir yaşam için sömürüyü hafifletir. Kitlelerin haklarını savunur ve mevcut hakları genişletmeye çalışır. Bunun yanında, sömürden kurtulmanın yolunun düzen değişikliği olduğunu ve bunun da ancak iktidar mücadelesiyle olanaklı olduğunu vurgulayarak, kitleleri politik örgütlenmeye teşvik eder. Yani politik mücadeleyi ve politik örgütlenmeyi -parti- destekler.

İşte DKÖ'ler bir yandan haklar mücadelesi verirken, diğer yandan da yığınları siyasal mücadele için eğitir ve kurtuluşun yolunu gösterir. Bu anlamda, kendiliğinden bilinci sınıf bilincine dönüştürmeye katkı sağlar. Eğitici ve öğretici görevler üstlenir. Kitleleri eğitir, onları yönlendirerek asgari bir bilinç oluşturmaya çalışır.

Proletaryanın burjuvaziye karşı üç cephede sürdürdüğü mücadelenin bir cephesi olan ekonomik-demokratik mücadele,

geniş kitleleri kapsamıyla ayrı bir anlam kazanır. Kendi çıkarları için oluşturulmuş, daha iyi yaşam koşulları ve demokratik haklar mücadelesi veren bu örgütler içinde yer alan insanları, kendi istemleri için mücadeleye sevk ederek, kendi gücünün anlamını kavratarak eğitmek, politik mücadele için seferber etmeyi kolaylaştıracaktır. Yaşam öğreticidir. Mücadele ise insanlarda kısa sürede önemli değişimler sağlar.

DKÖ'ler kitle örgütleri olma özellikleriyle, iktidara karşı baskı grubu olma ve demokrasi mücadelesi için yığınları seferber etme gibi işlevleri gerçekleştirecektir. Özellikle yönetime karşı geniş yığınları seferber ederek muhalefetin yükselmesine, mücadelenin gelişmesine hizmet edecektir. Bu, geniş yığınların, ekonomik-demokratik temelde de olsa seferber edilmesini ve giderek politize edilmesini, devrimci mücadele için hem önemli mevziler elde edilmesini, hem de bilinçli unsurların devrimci kadrolaşmasını sağlayacaktır.

Hak alma bilinci, mücadeleyle sağlanabilir. İşte DKÖ'ler de bunu sağlayacak işleve sahiptir. Örgütsüz mücadele olmayacağına göre, bu tür örgütler, yığınların bir araya gelerek seferber edilmesine, tüm güçlerinin harekete geçirilmesine yol açacaktır. En azından, örgütlü, birleşik gücün neler yapabileceği somutta görülecektir.

Hele yıllarca susturulmuş, depolitize edilmiş ve tüm hakları elinden alınarak korkunç bir baskı ve sömürü cenderesine tabi tutulmuş yığınların, bu tür örgütlerde bir araya gelerek haklarına sahip çıkabilmeleri, öncelikli bir sorundur. Depolitizasyon, ancak suskunluğun kırılması ve örgütlenme bilincinin geliştirilmesi ile aşıılır. İşte bunun yollarından biri de DKÖ'lerin hızla yaygınlaştırılmasıdır.

DKÖ'ler bir anlamda siyasi oluşumlardır. Yani "politika dışı" ya da "politika üstü" yapılar değil, tam tersine politik yapılardır. Onun içindir ki, ne DKÖ'lerin fonksiyonlarını abartıp onu parti yerine koymalı, ne de politik işlevleri olmayan sıradan bir örgütlenme derecesine indirgemeli.

Bu konudaki yanlış eğilimleri iki başlık altında toplayabiliriz.

Birincisi; DKÖ'lerin devrimci mücadeledeki yerini görmeyerek, ona farklı işlevler yükleyen, ekonomist kitle kuyrukçusu anlayıştır.

Bu anlayış, kafayı hemen hemen sadece aritmetik genişliğe takıp kendiliğindenciliği öne çıkararak, önderliğin fonksiyonlarını yadsır. Bunlara göre, DKÖ'ler sadece ekonomik mücadele vermedir! Yine DKÖ'lerde kitleye önderlik etmek, onları bilinçlendirmek yerine, tam tersine onu bilinçsiz bırakma, onun gerisine düşme anlayışındadırlar. Kitleleri politik mücadeleye çekme yerine kitle kuyrukçuluğu ve yanlış bir kitle anlayışı savunurlar. Mücadeleyi somut koşullara, güncel görevlere göre belirleme yerine "kitle ne der?" kuyrukçu mantığına sahiptirler.

Bu anlayışın siyasi mücadele diye bir sorunu yoktur. Demokrasi mücadelesi diye bir anlayışı savunmaz. Eldeki potansiyelin sınıf mücadelesi için seferber edilmesi gerektiği anlayışı da yoktur. Emekçi halkı ilgilendiren, geniş kapsamlı haklar mücadelesini bir yana bırakarak kendi özgül istemlerini öne çıkarır ve davranışlarına giderek grup çıkarları yön vermeye başlar. Bu nokta mücadeleden bütünüyle kopulduğu andır.

Ve DKÖ'leri ele geçirmek, onu bir tekke örgütü haline getirmek bu anlayışın başlıca gayesini oluşturur. O noktada onlar için DKÖ'lerin ilkelerinin, işlerliğinin bir önemi yoktur. Zira onların tek sorunu yönetimi alarak ve bunun propagandasını yaparak idare etmektir. Çok iş yapıyor görünmektir. Bu noktada varsın mücadeleyi başkaları yürütsün, bu onlar açısındanhiç de önemli değildir...

Gün gelip tüm haklar rafa kaldırıldığında, darbeler yendiğinde ve zorlu bir sınavla yüz yüze kalındığında, bunlar herşeyi, ağızlarından düşürmedikleri ve adeta secde ettikleri kitleleri yüzüstü bırakarak mücadele alanını terk ederler, soluğu yurtdışında alırlar. Ve zamanında eğitmedikleri kitleleri faşizme teslim ederler. Bu kez oradan ahkam kesmeye başlarlar. Öndersiz, örgütsüz

kalan bilinçsiz kitleler, baskı-terör koşullarında, demagojinin etkisiyle faşizmin potasında eritilip ya tarafsız-laştırılırlar ya da yedek durumuna düşürülürler.

Bu konuda verilecek birçok örnek var aslında. Örneğin DİSK'in durumu tam da buna uygundur. Geniş işçi kitlesini barındıran DİSK'in, 12 Eylül sonrası hareketsiz kalması, tepki göstermemesi bu anlayışın sonucudur. Nitekim birçok yöneticisi ya kaçmış ya da teslim olmuştur. İşçi kitlesi ise zamanında sınıf mücadelesinin gereklerine ve zor dönemlere göre eğitilmediği için, bilinçsiz ve geri bir durumdaydı. Kısacası, işçi sınıfının potansiyeli reformist anlayışlar sonucu değerlendirilememiştir.

İkinci yanlış anlayış ise; DKÖ'lerin devrimci mücadeledeki yerini küçümseyen ve böyle bir mücadeleyi, "zaman kaybı", "deşifre olmak", "yararı yok" şeklinde gören anlayışlardır.

O yüzden de bu anlayışa sahip olanlar DKÖ'lerde çalışmaz, kitlenin günlük ve somut istemleri için mücadeleyi yadsırlar. Gerek ekonomik-demokratik haklar, gerekse, geçmişte olduğu gibi can güvenliği sorunu için mücadele vb. hep yadsınır. Devrim mücadelesi düz bir çizgi olarak yorumlanır, kaba ve gerçekliğe uygun düşmeyen bir mücadele anlayışı ile sonuç alınacağı sanılır. Bu anlayış giderek legal, yarı-legal olanakları da tümenden reddeder. Herşeye gizlilik penceresinden bakan anlayışıyla yasal ve legal olanakları yadsır. Bu açıkça, kitle mücadelesine gözlerini kapama, onu yok saymaktır. Dolayısıyla "sol" bir görünüm altında koyu bir sağcılık sergilenir aslında.

Kısacası, yanlışları ve doğrularıyla birlikte kitle mücadelesinde birçok eğilimin olduğu açıktır. Yanlış anlayışlar DKÖ'leri de olumsuz etkilemekte, onların işlevlerini sınırlamakta ve mücadeleyi dar bir alana hapsedmektedir. Hele günümüz koşullarında birçok sorunla boğuşan DKÖ'lerin olumsuz yanlarını aşmak için yanlış eğilimlere çok daha dikkat edilmesi ve ideolojik platformda bu eğilimlere karşı mücadele verilmesi gerekir.

Evet, DKÖ'lere işlerlik kazandırmak için neler yapmalıyız sorusunu sormalı ve buna yanıt vermeliyiz.

YAPILMASI GEREKENLER, DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNİ HER ALANDA YAYGINLAŞTIRMAK, İLKELİ BİRLİKLER KURMAKTIR.

Tüm zorluklara, engellemelere karşın DKÖ'leri yaygınlaştırmalı ve geliştirmeliyiz. Önümüzde birçok engelin olduğu açıktır. Gerek yasal, gerekse keyfi bir takım engellerle, bu tür örgütlenmelerin oluşması engellenmeye çalışılıyor.

Bu gerekçeler öne sürülerek, "bir şey yapılamaz" gibi bir anlayışa sapılmamalıdır. Zira egemen sınıflar "hak alma bilincini" köreltmek ve bunun araçlarını yasaklamak, engellemek için her türlü manevraya başvuruyorlar. Amaç bizlerin en geniş kitlelerle kucaklaşmasını engellemek ve onların bilinçlenmesine, siyasi mücadeleye kanalize olmasına set oluşturabilmektir.

Elbette tek yöntemleri bu değildir. Mevcut kitle örgütlerini yozlaştırma, ele geçirme manevraları da ortadadır. Örneğin '87 Nisan'ındaki öğrenci dernekleri yasa tasarısının amacı budur. Yine TÜRK-İŞ'in niteliği, faşist ve gericilerin bu alandaki çabaları örnek gösterilebilir. Aralarında Semra Özal'ın "Kadın Vakfı"nın bile olduğu, bilinçleri yanlış yönlendirmeye çalışan pek çok kadın derneği göstermelik şeyler yapmalarına karşın bu alandaki potansiyeli örgütlemeye çalışıyorlar. DKÖ'leri çalıştırmamak, baskı yapmak, üyeleri izlemek, korku havası yaratmak, göstermelik dernekler kurmak, onları ele geçirip etkisizleştirmek vb. gibi başlıca yöntemlerle egemen sınıflar bu alandaki mücadeleyi engellemek istiyorlar.

Tabii bir DKÖ kurmakla herşeyin çözülmeyeceği, bitmeyeceği açıktır. Tüm engellemelere karşın kurulmuş olanlara işlerlik kazandırılmalı, genişletilmeli ve yenilerini kurma çabalarını artırmalıyız.

Toplumdaki örgütsüzlük ve mevcut duruma ses çıkarmama, sömürünün pervasızca artması, her türlü baskı ve terörün,

keyfiliğin devam etmesi demektir. Tüm baskı ve yasaklar da mevcut statükonun korunmasına yöneliktir.

Mevcut yasakları aşacak, etkisizleştirecek yeni yöntemler bularak, onları zorlayarak DKÖ'lerin hareket sahasını genişletmeliyiz. Giderek de en geniş kitleye hitap edebilmeli, toplumda örgütlenme korkusunu aşmaya yardımcı olmalı ve bunun için taktikler geliştirebilmeliyiz. Yine, kitleselleşme sorununu abartmadan ve bunun ancak mücadele ve zaman sorunu olduğunun bilincinde hareket ederek, esas sorunun bugün mevcut güçlerle mücadeleyi yükseltmek olduğunu bilmeliyiz.

Toplum üzerine serpilmiş ölü toprağını atmalı, bunun için mücadele etmeliyiz. Bunun yolu kitlelere ulaşabilmekten ve daha güçlü eylemler örgütlemekten geçiyor. O halde yaygınlaştıracağımız şeylerin başında, mücadele etme anlayışı ve onun mücadele örgütleri gelmektedir.

Yine DKÖ'ler arasında, tüm güçleri içine alacak tarzda, anti-emperyalist, anti-faşist eylem birlikleri oluşturarak, asgari ortak bir programla mücadeleyi ülke genelinde yükseltmeli, daha etkili kılmalıyız. Dağınıklığı aşmanın yolu birlikten, birliğin yolu ise mücadeleden geçmektedir. Soyut birlik tartışmaları yerine mücadele içinde birliği sağlamalı, buna çalışmalıyız.

DKÖ'lerde mücadelenin yükseltilmesi perspektifiyle sağlam bir birlik ve örgütlülük yaratılması hedeflenmelidir. Örgütlülük önünde engel olan ve sivil toplumculuk vb. gibi örgütsüzlüğü yücelten akımlardan kaynağını alan anlayışlarla mücadele ederek, onları teşhir ederek ve örgüt anlayışını bilince çıkararak somut adımlar atılmalıdır. Yığınlarda örgüt bilincini geliştirmeli, örgütün gerekliliğini kavratmalıyız. Bunu yapabildiğimiz oranda somut kazanımlar da sağlanacaktır.

Sonuç olarak diyoruz ki; bugün de türlü vaatlerle kitleler oyalanmaya çalışılıyor. Bir yandan gerçekleştirilemeyecek vaatler, diğer yandan ise baskı cenderesinde tutulmaya çalışılan yığınlar gerçeği var önümüzde. Siyasi istikrar adına hükümetler bunu devam ettirmeye çalışmaktadır.

Oligarşinin partileri geniş yığınlara yıllardır vaatlerde bulunmalarına karşın bunların hiçbirini yerine getiremediler. Getiremezlerdi. Egemen sınıflar gerici ve faşist yasaları kurulaştırırken, bunu sözde “demokrasiye geçtik” demagojisi arkasına sığınarak yapmaya çalıştılar hep. Ve geçen yıllar burjuva partilerinin gerçek yüzünü halk kitlelerine açık biçimde gösterdi.

O halde, siyasi iktidarların ve 12 Eylül Anayasası ile sağlama alınmaya çalışılan militarist düzenin halka karşı olan yüzünü teşhir etmeliyiz. Bunun yolu örgütlenmek ve mücadele etmekten, haklarımıza sahip çıkmaktan geçmektedir. Toplumda direnme geleneği yaratılmalı, örgütlenip mücadele etmeli, mücadele edip örgütlenmemizi geliştirmeliyiz. Bu mücadelede DKÖ'ler üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelidirler.

Kaldı ki bugüne kadar kurulmuş olan DKÖ'lerin deneyleri de görmezden gelinmeyecek kadar çoktur. Bugün peşpeşe oluşturulan DKÖ'lerle bu alanda belli bir gelişmenin yolu da açılmıştır. Sorun yaşanmış deneylerle beraber onlara işlerlik kazandırarak, geliştirerek mücadeledeki ağırlıklarının artırılması olmalıdır. Zira her tür engelleme ve baskıya rağmen, kitlelere dayandırılan mücadele ile ileri doğru yol alınmalıdır.

YENİ ÇÖZÜM YAYINLARI

- * **Sendikalar ve İşçi Sınıfı Partisi** (*Toplatıldı*)
- * **Migros Grevi ve Grevlerin Genel Bir Değerlendirmesi** (*Tükendi*)
- * **Özerk-Demokratik Üniversite Programı**
- * **TMMOB ve Demokrasi Mücadelesinde Mimar-Mühendisler** (*Tükendi*)
- * **Kadın ve Sömürü** (*Tükendi*)
- * **16 Mart 1978 Katliamı**
- * **Demokratik Lise Programı** (*Toplatıldı*)
- * **Demokrasi Mücadelesinde Mimar-Mühendisler ve TMMOB**

Fiyatı: 2000 TL.